

ابهام و تضاد در شیوه‌نامه نظارت وزارت علوم بر نشریات؛

چنگ مسئولان به ریسمان ناآگاهی دانشجویان / نظارت بر نشریات قبل از چاپ غیرقانونی است

نشریات دانشجویی با عنوان آزادی بیان گره خورده است؛ این درحالی‌ست که برخی دانشگاه‌ها برخلاف قانون وزارت علوم اقدام به نظارت بر مطالب نشریات پیش از چاپ می‌کنند.

به گزارش خبرنگار گروه دانشگاه ایسکانیوز، دانشگاه علاوه بر اینکه مرجع علمی کشور محسوب می‌شود، نهادی برای تولید کنش و پرورش کنش‌گران در جنبه‌های مختلف سیاسی، علمی، فرهنگی و اجتماعی است؛ همچنین این نهاد نقطه عطفی برای ترغیب دانشجویان به انجام فعالیت در عرصه‌های متفاوت هم به شمار می‌رود.

یکی از روش‌های انتقال اطلاعات و بیان نقطه‌نظرات و تعیین مواضع جریان دانشجویی، نشریات دانشگاهی است. در حال حاضر با توجه به ابعاد گسترده ارتباطات می‌توان از نشریات به عنوان رسانه‌های دانشگاهی نیز نام برد. دانشجویان در محیط علمی و میدانی دانشگاه می‌توانند از طریق تولید محتوای مکتوب در ارتقای سطح آگاهی و توانایی تحلیل دانشجویان و از سوی دیگر در گسترش سواد میان جامعه تأثیرگذار باشند.

کارکرد اساسی و راهبردی نشریات دانشگاهی علاوه بر افزایش آگاهی بین جامعه دانشگاهی، مطالبه‌گری عمومی و تخصصی در سطح گسترده‌تر با حفظ و رعایت قوانین است؛ همچنین نشریات دانشجویی زمینه مشارکت در مسائل روز کشور و جهان و همچنین توان تحلیل موضوعات مختلف را برای دانشجویان فراهم می‌کند.

تعارض در دستورالعمل‌های وزارت علوم برای نشریات دانشجویی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری برای حفظ آزادی بیان دانشجویان، ایجاد چندصدایی در دانشگاه، حفظ استقلال فعالیت‌های دانشجویی در نشریات دانشگاهی، جلوگیری از دخالت مسئولان، سانسور نکردن مواضع دانشجویان و نقادی آنها نسبت به مسائل روز کشور و جهان، شیوه‌نامه و دستورالعمل اجرایی نشریات دانشجویی را وضع و به دانشگاه‌ها ابلاغ کرده است.

اعمال هرگونه فشار و نظارت پیش از چاپ و انتشار، کنترل یا سانسور محتوای نشریات قبل از توزیع، با هر عنوانی و توسط هر شخص حقیقی یا حقوقی بر اساس بند ۲ ماده ۲۷ دستورالعمل اجرایی ممنوع است. از آنجایی که مطابق ماده ۲۳ دستورالعمل اجرایی مدیرمسئول نشریه در قبال انتشار مطالب مندرج در نشریه مسئول بوده و باید پاسخگو باشد، لذا نمی‌توان مدیرمسئول نشریه یا سایر دست‌اندرکاران نشریه را به هر عنوان یا دلیلی، مجبور به اضافه یا حذف تمام یا بخشی از یک مطلب یا تصویر و غیره کرد.

از سوی دیگر بند ۶ ماده ۱۰ در دستورالعمل تدوین شده با بند ۲ ماده ۲۷ در برخی موارد مغایرت دارد. در این بند قید شده است: تفسیر مفاد دستورالعمل مطلقاً در اختیار شورای مرکزی ناظر است، لذا خواهشمند است از تفسیر یا تصمیم‌گیری درباره موادی که دارای ابهام

است خودداری کرده و موارد مزبور به شورای مرکزی ناظر ارجاع شود. ضمناً مستنداً به ماده ۴۸ دستورالعمل، تعیین شرایط و تصویب هر مقرره‌ای که محدودکننده یا مغایر با مفاد دستورالعمل اجرایی باشد، ممنوع است.

این در حالی است که برخی از مسئولان دانشگاه‌ها با استفاده از اختیاراتی که شیوه‌نامه برای شورای نظارت بر نشریات دانشگاه‌ها قائل شده است، قانون عدم نظارت بر محتوای نشریات قبل از چاپ را نقض می‌کنند و تمام تلاش خود را برای نظارت حداکثری و سانسور نشریات به کار می‌بندند.

سواستفاده مسئولان دانشگاه‌های کوچک از آگاه نبودن دانشجویان بر قوانین

میلاذ مفاخری عضو کمیته ناظر بر نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در گفت‌وگو با ایسکانیوز تأکید کرد که طبق شیوه‌نامه مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری هیچ فرد یا شورایی حق بررسی و نظارت را قبل از چاپ بر نشریات دانشجویی ندارد.

طبق آماري که مفاخری ارائه داده در بیش از ۹۰ درصد دانشگاه‌های کشور، قبل از چاپ نظارتی اعمال نمی‌شود؛ اما در برخی از شهرستان‌ها به دلیل ناآگاهی دانشجویان به قوانین وزارت علوم و کوچک بودن دانشگاه‌ها، نظارت بر نشریات دانشگاهی قبل از چاپ اعمال شده و اصرار بر حذف مطالب انتقادی توسط مسئولان دانشگاه و نشر مطالب سفارشی بیشتر صورت می‌گیرد.

به گفته وی نباید هیچ فیلتری قبل از چاپ نشریات وجود داشته باشد، چون مسئولان نظارت حداقلی را به نظارت حداکثری تبدیل می‌کنند.

عضو کمیته ناظر بر نشریات عنوان کرد شاید در شکل و حروف‌چینی لازم باشد نشریات قبل از چاپ ارزیابی شوند؛ اما از لحاظ محتوا این ارزیابی به هیچ عنوان قابل قبول نیست.

نظارت بر محتوای نشریات دانشجویی خلاف قانون است

به گفته محمد زادمهر مدیر مسئول نشریه سراسری هم‌شاگردی اتحادیه جامعه اسلامی دانشجویان، کمیته ناظر بر نشریات دانشجویی هر دانشگاه مسئول اجرایی شدن شیوه‌نامه وزارت علوم بوده و همچنین مرجع رسیدگی به شکایات مدیر مسئولان نشریات دانشجویی از مسئولان و معاونت فرهنگی است.

وی معتقد است نظارت قبل از چاپ نباید انجام شود؛ اما بیشتر دانشگاه‌های سراسری یا مراکز دانشگاه فرهنگیان به شیوه‌های متفاوت تخلف می‌کنند. به عنوان مثال فایل نشریه را برای چاپ می‌گیرند؛ اما در آن اعمال نظر انجام می‌دهد.

مسئول روابط عمومی اتحادیه جامعه اسلامی دانشجویان اظهار کرد که نظارت و فیلتر قبل از چاپ، آزادی بیان دانشجویان را محدود می‌کند. همچنین اگر مشکلات صنفی یا نقدی به مسئولان دانشگاه در نشریه آورده شود، مسئولان دانشگاهی با چاپ آن مخالفت می‌کنند.

شورای نظارت بر نشریات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مرجع رسیدگی به شکایات

محمد رجبی مدیر مسئول نشریه دانشجویی نون و قلم دانشگاه شهید بهشتی هم اعتقاد داشت جنس کار در نشریات دانشجویی با روزنامه‌های سراسری تفاوت دارد و مسئولان نباید با نظارت قبل از چاپ، مانع انتشار نظرات و مواضع دانشجویان شوند.

وی تصریح کرد: شورای نظارت بر نشریات دانشجویی دانشگاه‌ها از سه دانشجو و یک عضو علی‌البدل؛ معاون فرهنگی دانشگاه، نماینده نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه، عضو هیئت علمی و حقوقدان تشکیل شده و مسئول رسیدگی به کل شکایات، صدور مجوز، تنبیه و تشویق است.

رجبی در گفت‌وگو با ایسکانیوز خاطرنشان کرد: اگر بین مدیر مسئولان نشریات دانشگاهی و معاونان فرهنگی دانشگاه‌ها اختلاف نظر پیش بیاید و مسئولان دانشگاه بر حذف یا تغییر مطلبی تأکید داشته باشند، شورای ناظر بر نشریات دانشجویی وزارت علوم به عنوان مرجع رسیدگی به شکایات ورود می‌کند.

نشریات دانشجویی تریبون بیان و انتقال عصاره و چکیده نظرات و مواضع دانشجویان نسبت به مسائل مختلف است. شکل‌های دانشجویی و جامعه دانشگاهی در صورت حل مشکلات، ایجاد هماهنگی بین وزارت علوم و مدیرمسئولان نشریات دانشجویی و فراهم شدن زیرساخت‌های لازم می‌توانند بهترین و بیشترین استفاده را از ظرفیت‌های نشریات هم‌راستا با رسالت جریان دانشجویی ببرند؛ رسالتی که روشنگری، آرمان‌خواهی و جهت‌دهی صحیح به افکار عمومی است.

همچنین برای انعکاس صحیح محتوای نشریات دانشجویی باید تعامل سازنده بین صاحب‌امتیازان نشریات، معاونان فرهنگی و مسئولان وزارت علوم برقرار و خلأهای قانونی، نکات مبهم، متضاد شیوه‌نامه و دستورالعمل برطرف شود.

انتهای پیام/